

Stichting Pensioenfonds Witteveen+Bos

Van Twickelostraat 2

Postbus 233

7400 AE Deventer

telefoon 0570 69 72 20

fax 0570 69 73 44

pensioenfonds.witteveenbos.nl

onderwerp Algemene Vergadering van Deelnemers
verslagnummer 12-02
datum 27 november 2012
tijd 12.00 uur
plaats Deventer
projectcode ZZA6500-5
referentie ZZA6500-5/polh/12-218
opgemaakt door H.H.T. van de Pol
datum opmaak 6 december 2012
bijlagen -

aanwezig zie presentielijst
kopie deelnemers Stichting Pensioenfonds Witteveen+Bos

1. WELKOM EN PRESENTIELIJST

De voorzitter van het Pensioenfonds, Jaap van der Graaf, heet alle aanwezigen en de deelnemers op de vestigingen die via videoconferentie op afstand de vergadering kunnen volgen, van harte welkom. Conform de presentielijst zijn aanwezig: 8 gepensioneerde en 34 actieve deelnemers. Op de vestigingen hebben in totaal 15 personen de bijeenkomst bekeken.

2. OPENING

De agenda wordt toegelicht. Aan de hand van verschillende presentaties zullen de deelnemers worden geïnformeerd over de actuele situatie bij het Pensioenfonds en over de te nemen stappen. Tijdens de presentaties en na afloop zal er gelegenheid zijn tot het stellen van vragen. Alle bestuurleden, met uitzondering van Frans Rijnart en de externe adviseurs Tjeerd de Weerd (Crystal Marbles) en Gerhard Veluwenkamp (Towers Watson) zijn aanwezig.

In de tekst van het verslag verwijzen de genoemde paginanummers steeds naar de betreffende presentatie. De presentaties zijn te bekijken op het afgeschermd deel van de website van het Pensioenfonds (<http://pensioenfonds.witteveenbos.nl> en daarna inloggen).

3. PRESENTATIE AOW LEEFTIJD EN PENSIOENREGELING

Wim Peter Boomgaard legt uit dat met ingang van 1 januari 2013 de AOW-gerechtigde leeftijd stapsgewijs omhoog gaat, zodanig dat in 2019 de AOW-leeftijd 66 jaar is en in 2023 67 jaar (overzicht pagina 2). Tevens valt vanaf 1 januari 2013 het einde van de arbeidsovereenkomst gelijk met het moment van ingaan van de AOW-gerechtigde leeftijd en niet meer, zoals nu, per de eerste van de maand waarin de medewerker de AOW-gerechtigde

leeftijd bereikt (pagina 3). Het voornemen van 'Rutte 2' is om de pensioenrichtleeftijd naar 67 jaar verder te vervroegen. Iedereen die is geboren na 1953 kan dan op 67-jarige leeftijd met pensioen.

De directie en ondernemingsraad van Witteveen+Bos hebben besloten dat de pensioenrichtleeftijd van de actieve deelnemers per 1 januari 2013 naar 67 jaar gaat. De pensioenopbouw gaat dan dus 2 jaar langer door en het opbouwpercentage stijgt van 1,55 % naar 1,70 % van de pensioengrondslag. De premie blijft ongewijzigd.

De uitkering van het pensioen dat is opgebouwd volgens de huidige regeling (tot 1 januari 2013) wordt met 2 jaar uitgesteld, hierdoor stijgt de pensioenuitkering met ongeveer 14 %. Het pensioen dat wordt opgebouwd vanaf 1 januari 2013, gaat bij 67 jaar in. Dit leidt tot een hoger opbouwpercentage, namelijk van 1,55 naar 1,7 % (pagina 4 t/m 8). Op pagina 9 is te zien dat het bedrag dat niet uitgekeerd wordt bij 65 jaar, doorgeschoven wordt (er boven op komt) naar 67 jaar, bovendien werkt een deelnemer 2 jaar langer, waardoor het kapitaal nog 2 jaar extra kan groeien, ook dit komt uiteindelijk de hoogte van het pensioen ten goede.

Voor 33 medewerkers die voor 67 jaar met pensioen gaan, geldt een bijzondere situatie (pagina 10), zij krijgen persoonlijk bericht.

4. HOOFDLIJNENNOTA HERZIENING FTK EN UFR

Gerhard Veluwenkamp, actuaris, adviseur van het bestuur en werkzaam bij Towers Watson, begint zijn presentatie met de opmerking dat er door de verschillende partijen de laatste maanden steeds nieuwe wijzigingen/nota's betreffende de pensioenregelgeving worden voorgesteld. Uitgaande van de voorstellen zoals die er nu liggen, wordt de inhoud van de 'Hoofdlijnennota' en de daaruit volgende aanpassing van de rekenrente voor pensioenen, toegelicht.

Er wordt uitgegaan van een tweetal contracten: een nominaal en een reëel. De verschillen staan uitgelegd op pagina 3 waarbij de tekst in de rode kaders onderdeel is van de 'Hoofdlijnennota'.

Het nominale contract is vergelijkbaar met de huidige pensioencontracten, maar het moet aan strengere eisen gaan voldoen; zo komen er hogere buffervereisten en strengere premie- en indexatievereisten. In het reële contract is indexatie een verplicht onderdeel, het mogelijk korten van aanspraken en uitkeringen als de markten tegenzitten, is een standaard sturingsmiddel van de regeling. Uiteindelijk moeten de werkgever en de ondernemingsraad van Witteveen+Bos in overleg met het bestuur van het Pensioenfonds, een definitieve keuze maken.

De belangrijkste aanpassing, vooruitlopend op de invoering van het nieuwe Financiële Toetsingskader (FTK), is aanpassing van de rekenrente (UFR, Ultimate Forward Rate). Met de rekenrente wordt de toekomstige verplichting (=pensioen) teruggerekend naar een waarde van nu. De rekenrente is de belangrijkste bepalende factor voor de dekkingsgraad en dus hoe een pensioenfonds er voor staat. Afgelopen jaren werd gerekend met de dagrente, vervolgens moest per begin 2012 gerekend worden met een driemaandsgemiddelde rente en sinds 30 september 2012 is de UFR doorgevoerd, daardoor steeg de dekkingsgraad bij pensioenfonds Witteveen+Bos (PF W+B) (pagina 6). De UFR is gelijk aan de markrente tot een looptijd van 20 jaar, maar klimt daarna op tot 4,2 % bij een looptijd tot 60 jaar.

Vraag-antwoord

1. Wie bepaalt de rente?

De rente wordt bepaald door de markt. Op basis van die marktgegevens bepaalde De Nederlandsche Bank (DNB) de rentetermijnstructuur. Hieraan is sinds september de UFR door DNB toegevoegd. Dit heeft voor PF W+B een positief effect van 5 % op de dekkingsgraad.

2. Geldt de rode lijn (rente) in de grafiek op pagina 6 alleen voor Nederland?

Dit is de rente die wordt gehanteerd voor alle Eurobeleggingen, die wordt dus in heel Europa gehanteerd, maar ook voor bijvoorbeeld Euroleningen uit niet-Eurolanden.

5. VERLOOP DEKKINGSGRAAD/WEBSITE

Peter Hiemstra laat aan de hand van een aantal grafieken zien hoe de rekenrente en daarmee dus ook de dekkingsgraad, de laatste jaren heeft geschommeld. Sinds 2012 mag gerekend worden met een driemaandsgemiddelde om de schommelingen in de rente wat te dempen (pagina 2).

Op pagina 3 is te zien dat het vermogen sinds januari 2012, met bijna 10 M€ is gestegen. Door de dalende rente stegen de verplichtingen tot september 2012, daarna werd de UFR ingevoerd, steeg de rente en daalden de verplichtingen. Momenteel heeft het pensioenfonds een dekkingsgraad van rond de 97 % (actuele stand per 27 november: 98,2 %). Doel is om in 2013 uit te komen op een dekkingsgraad van 104,5 %. De staafgrafiek (pagina 3) staat op de website van Pensioenfonds Witteveen+Bos en wordt maandelijks geactualiseerd.

De gegevens om correct in te loggen op de website staan vermeld op pagina 5. Om op het afgeschermd gedeelte te kunnen kijken, kunt u inloggen met uw burgerservicenummer (BSN). Als dat met een nul begint, dan moet u die nul weglaten en beginnen met het tweede cijfer van uw BSN. Het password 'pfbwbdv' is ontstaan uit: 'pensioenfonds (pf), Witteveen+Bos (wb), Deventer (dv)'. De presentaties, zoals besproken tijdens de deelnemersvergadering, zullen op de website worden geplaatst. Mocht iemand vergeten zijn hoe in te loggen, dan kunnen de actieve deelnemers op de website komen via 'in-site' (commissies/stichtingen) en gepensioneerden en slapers kunnen een mail sturen naar H. van de Pol (Irma): polh@witteveenbos.nl of haar bereiken op: 0570 69 72 20. Bij haar is ook de geluidsopname van de vergadering op te vragen.

6. PETITIE GEPENSIONEERDEN

Hierna neemt Jaap van der Graaf opnieuw het woord. Hij vertelt dat enkele gepensioneerde deelnemers op 25 oktober een petitie, ondertekend door 38 gepensioneerden, hebben aangeboden aan H. Webers en hemzelf. In deze petitie werden een tweetal vragen gesteld:

- zou een eventuele korting alleen voor de actieven kunnen gelden en niet voor de gepensioneerden/slapers?
- als er dan toch gekort moet worden voor alle groepen, zou Witteveen+Bos dan wat voor de gepensioneerden kunnen doen in de vorm van financiële compensatie?

Kort gezegd is het antwoord op beide vragen 'nee'. Het bestuur moet waken over de rechten van alle deelnemers. Onevenwichtige belangenbehartiging stuit op niet te rijmen verschillen en de stijgende levensverwachting geldt voor alle deelnemers: slaper, gepensioneerd of actief. Die laatste groep levert trouwens al een substantiële bijdrage aan het her-

stel via de premie. Witteveen+Bos levert een hogere bijdrage door extra premieopslag. Bovendien is het fiscaal en juridisch onhaalbaar als Witteveen+Bos de rol van pensioenfonds op zich zou nemen als een soort 'herstelmaatregel'; daarmee zou er een administratieve verplichting naar de toekomst ontstaan. Tenslotte zijn er in het verleden heldere, vastgelegde afspraken gemaakt over de 'rolverdeling'.

Dit onderwerp wordt afgesloten met dank aan de gepensioneerden. Het aanbieden van de petitie wordt gezien als een teken van betrokkenheid van de deelnemers.

7. TE NEMEN MAATREGELEN

Jaarlijks, op 30 september, wordt de situatie van het Pensioenfonds bekeken in het licht van het herstelplan. Op basis van de situatie van het fonds op dat moment en de dan geldende regelgeving, worden maatregelen voorgesteld en uiteindelijk beslissingen genomen.

De doelstelling van het Pensioenfonds is om per eind 2013 uit te komen op een minimale dekkingsgraad van 104,5 %. Er is berekend dat er nog 0,3 % gekort moet worden, om dit doel te bereiken (pagina 5). Besloten is om deze korting in te laten gaan per 31 december 2012. Zoals het er nu uitziet, lijkt het erop dat het fonds dan aan de verplichting van een voldoende dekkingsgraad per eind 2013 kan voldoen. De komende twaalf maanden kan er nog van alles gebeuren, bijvoorbeeld wat betreft de rentestand. Er moet daarom onder ogen gezien worden dat, afhankelijk van die ontwikkelingen, wellicht nog aanvullende maatregelen nodig zijn.

Om het pensioen van de deelnemers aan Pensioenfonds Witteveen+Bos, toekomstbestendig te maken, is, door directie en ondernemingsraad van Witteveen+Bos, besloten de pensioenrichtleeftijd per 1 januari 2013 te verhogen van 65 naar 67 jaar en de opbouw te verhogen van 1,55 % naar 1,7 %. Het Pensioenfonds zal uitvoering geven aan deze besluiten.

Vragen-antwoorden

3. Hoe wordt door het Pensioenfonds belegd? In welke verhouding?

In de verhouding van de beleggingsportefeuille is niet zoveel veranderd ten opzichte van vorig jaar. De verhouding is ongeveer 75-25 (vastrentend-aandelen). Bij aandelen is een beperkt gedeelte belegd in emerging markets. Daar kan op dit moment ook (nog) niet veel in gewijzigd worden, omdat het fonds in onderdekking verkeert. De Nederlandsche Bank heeft bepaald hoe de verhouding dan ongeveer moet liggen. Wel is de beleggingscommissie (BC) zich de laatste tijd aan het oriënteren op een andere beleggingsmix.

4. Wie bepaalt die mix?

De BC doet, na gedegen onderzoek, een voorstel. Het bestuur keurt dit voorstel uiteindelijk (deels) goed of af.

5. Kan een gepensioneerde, na ingang van het pensioen, uit het Pensioenfonds stappen? Nee, afkopen is verboden bij de wet.

6. Kan een slaper uit het Pensioenfonds stappen?

Ja, dat kan wel, er bestaat een wettelijk recht op waardeoverdracht. Dat noemt men geen 'afkoop' in deze situatie. Het pensioen wordt dan overgedragen naar een ander pensioenfonds (van de nieuwe werkgever). Waardeoverdracht bij Pensioenfonds Witteveen+Bos kan echter pas als het fonds drie maanden achtereen een hogere dekkingsgraad dan 105 % heeft behaald en na goedkeuring van het bestuur.

7. Waarom moet een werknemer van Witteveen+Bos verplicht deelnemer zijn aan het Pensioenfonds van Witteveen+Bos?

Dit is geregeld in de arbeidsovereenkomst en arbeidsregelingen. Zomaar niet deelnemen aan de pensioenregeling bij een bedrijf is niet mogelijk. De werkgever is verplicht een pensioenregeling aan te bieden en het Pensioenfonds voert in het verleden gemaakte afspraken uit.

8. Op mijn UPO (Uniform Pensioen Overzicht), die ik jaarlijks ontvang, zie ik steeds dat mijn pensioen amper stijgt, terwijl er redelijk wat wordt ingelegd. Hoe kan dat?

Dat heeft o.a. te maken met de kortingen van de afgelopen jaren. Er wordt jaarlijks wel 2 % opgebouwd, maar de kortingen doen dat grotendeels teniet.

9. Komen er nog meer kortingen aan of blijft het nu voorlopig rustig?

De kortingen hadden te maken met de stijgende levensverwachting. In 2012 is er weer een herziening van de prognosetafels gekomen, daarvoor moest het fonds 1,1 % als extra voorziening treffen en de trend van 'steeds maar ouder worden', lijkt nog niet voorbij. Met de 0,3 % korting die we nu nemen, is alles, voor zover nu bekend, verwerkt, maar we weten niet wat de toekomst brengt.

10. Een deelnemer merkt op dat het antwoord op de, in het verleden door hem gestelde vraag over het NOG/OG-pensioen, niet erg compleet was. Hij wil graag precies weten op basis van welke berekeningen bepaalde conclusies zijn getrokken. Een andere deelnemer ondersteunt door aan te geven dat de deelnemers vroeger nooit betrokken zijn geweest bij het besluit om een eigen pensioenfonds binnen Witteveen+Bos op te zetten en dus verplicht werden over te gaan van NOG/OG naar Pensioenfonds Witteveen+Bos.

Jaap van der Graaf biedt aan om binnenkort eens in een kleine sessie rond de tafel te gaan zitten om dit onderwerp door te spreken. Hier wordt nog op teruggekomen.

Hierna wordt de vergadering beëindigd. Er zijn geen vragen vanuit de vestigingen binnengekomen. De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun belangstelling en kritische opmerkingen/vragen. Voorts worden de deelnemers op de vestigingen bedankt. Indien gewenst, kan er altijd contact met één van de bestuursleden worden opgenomen.